

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Marečnino in oznanila (inserte) prejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenikih ulicah h. št. 2. l. 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6 uri popoldne.

Štev. 291.

V Ljubljani, v sredo 20. decembra 1893.

Letnik XXI.

O liberalizmu.

1. Odkod izvira in kdo ga ohranja?

V trg V. je prišel nov kapelan. Imel je glavo polno idej in srce odprto le za lepo, zato se je dal vpisati tudi v čitalnico in si je zelo prizadeval, da bi si pridobil ljubezen in prijateljstvo vseh udov. Ko si je pa jedenkrat v govorjenju dovolil braniti in razkladati svoje nazore o svetu in o družbi, obrnil se je k njemu mlad veleposestnik in mu zamrmoraval: „Jaz ne potrebujem Vaših neumnih govorov! Jaz sem liberalec!“

Ta dogodek mi je prišel vselej na misel, ko sem slišal ali bral besedo „liberalizem“. O liberalizmu so veliko govorili, liberalizem je géslo našega stoletja, je zrcalo sedanjega delovanja, pa vendar nič ni prouzročilo toliko zmešnjav, kakor uprav liberalizem. Danes je liberalizem samo fraza, pa, — žalibog, — fraza polna učinkov. Danes živi svet le od fraz. Čim sijajnejša je beseda, tem bolj se prijemlje; čim večje je protislovje, tem bolj se verjame. Liberalizem razglasa o sebi veliko, — a glavna njegova napaka je, da ni to, kar trdi, da je!

Ideja liberalizma ima svoje korenine v težnjah humanizma. „Krščanstvo propada, krščanstvo ne zadostuje, vrnimo se nazaj k paganskim idejam!“ tako so klicali humanisti.

Preziranje krščanstva in uvažanje paganskih teženj in mislij je pa porodilo versko mlačnost in izpodkopavalo pravo katoliško zavest. Pod vplivom te mlačnosti in upornosti so vznikle težnje, katere so hotele katoliško cerkev „zbojštati“, in so imele pač nepričakovane posledice.

Humanizem je porodil reformacijo in protestantizem, in protestantizem je zasejal prvo njivo onih liberalnih idej, katere zdaj skoro povsod procvitajo.

Protestantizem s svojim naukom, da je vsakemu svobodno raziskovati sv. pismo, in vsled tega svobodno, voliti si vero, je pognal prve korenine

verskega indiferentizma. Ti nazori so se skrivaj gojili in počasi širili, in razveljali so se za 200 let v liberalnem francoskih enciklopedistov in filozofov. Luter ni vedel, kako pogubonosa bo njegova setev! Ni vedel, da plete bič ne samo sovraženi katoliški cerkvi, ampak tudi svoji cerkvi, svojim lastnim pristašem!

Osemnajsto stoletje, stoletje prosvete, je ustvarilo liberalizem tako, kakor ga zdaj nahajamo, to je, verski indiferentizem, in iz njega izvirajočo nevero; ta dva faktorja sta pa vir vsega sovraštva proti katoliški cerkvi.

To sovraštvo je prav za prav namenjeno proti vsaki veri, zakaj nevera je vsaki pozitivni veri nasprotna, pa protestantizem in druge krive vere se liberalcem ne zdé niti vredne njihovega orožja; saj imajo že same v vednem svojem razcepljevanju kal prihodnjega razpada.

Verski sovražniki pa sploh pripoznajo, da bi bilo neumno, napadati protestantizem, dokler stoji trdno katoliška cerkev; zakaj sovraštvo in zavist protestantizma proti Rimu sta jim najboljša zaveznika.

Da se protestantizem vzdržuje in da se ni potopilo njegovo ime, za to se mora zahvaliti le svoji nedoslednosti; postavil je sicer dogmata katoliškemu učenju nasprotna, a vendar se ne ravna po njih. Saj je protestantska morala — če ne v teoriji, pa vsaj v praksi — večinoma katoliška; ta živeli, to je, katoliški živeli, ohranjuje protestantizem!

Ideje in težnje liberalizma so najbolj poznali židje in so jih prav izvrstno izkoriščali. Židovsko sovraštvo proti Križanemu in židom vrojena želja po svetovnem gospodstvu je pridobila v liberalizmu izvrstno orožje; s tem orožjem zmaga do danes, kar moramo, žalibog, pripoznati. Morebiti tudi vedoma, — največ pa nevedoma hlapčujejo vsi tisti, ki tako marljivo in navdušeno razglajajo svobodo, židovskim idejam, in so klini v lestvi, po kateri stopa ta narod višje in višje.

Prav primeren vzgled vidimo pri prostozidarstvu. Je sicer razlika med liberalizmom in prostozidarstvom, pa ne bistvena, temveč le stranska. Obadva sta otroka jedne rodbine, jedne ideje, namreč sovraštva proti katoliški cerkvi, sevda s to razliko, da ima liberalizem prostozidarstvo v svoje sredstvo in v nekako pripravo za priznanje vere „masonske“.

Prostozidarstvo je postavljeno na izcela židovskih načelih; v njem vlada povsem židovski duh, urejajo je le židje, židje je najbolj podpirajo, židje je največ gojé in širijo.

Ed. Drumont piše o tem svojem delu „Poživljena Francija“ tako-le: „Židovski izvir prostozidarjev je čisto očiten, tudi židje ga ne tajé. Ako vzamemo katerikoli prostozidarski ritual v roke, takoj se nam javi židovski vpliv. Najvišja stopinja v zidarstvu „Kadoš“ se znamenjuje s hebrejsko besedo: „svet“ („sanctus“). Sedmeroramni svetilnik, skrinja zaveze, akacijina miza, — ničesa ne manjka, da bi si ne mogli predočevati židovskega tempeljna. Prostozidarska letna števca se vrejuje po židovski. Prostozidarski meseci so imenovani po židovskih: azar, veadar, nizan, iyar, sivan, thammuz, ab, elul, tišri, hešwan, kislew, tebet, šebat.

Če pa bere kdo obrede pri sprejemanju udov, zdi se mu, kakor bi bil v starem Jeruzalemu“ itd.

Slično se je izjavil francoski opat Davie: „Prostozidarstvo je celoma židovskega izvira. Židje, ki se vtikajo povsod, kjer gre za razkol v krščanstvu, so bili prvi in najbesnejši voditelji liberalizma, in taki bodo zmirom.“

Težnja in cilj liberalizma je: uničiti vero sploh, — v prvi vrsti pa sevé uničiti katoliško vero. Liberalizem namerava dovesti do verskega indiferentizma in dalje do popolne nevere; hoče sezidati socijalni sistem na temelju materijalizma in ateizma.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. decembra.

Nekaterim konservativnim listom, ki so sprva bili vsi navdušeni za koalicio, se začenja

LISTEK

„Le maître de forges.“

Georges Ohnet, kdo dandanes ne pozna tega imena? —

Ni je skoraj hiše vzlasti na Francoskem, v kateri bi ne dobili jednega ali drugega njegovih del, ni ga salona, kjer bi na mizici ne ležal njegov „Fužinar“ (le maître de forges).

Več ali manj zanimiva, dasi iz vsakdanjega življenja zajeta snov, plitvost v risanju značajev, ki pa se kaže na zunaj kot doslednost in nedosežna temeljitost, to sta karakteristična znaka Ohnetove muze. Georges Ohnet je sedaj to, kar je bil svoje dni Eugene Sue ali še bolje Alexandre Dumas père — ljubljenež ženskega sveta. Plodovitost Aleksandra Dumasa odrekati moramo sicer Ohnetu, istotako tudi izborna risanja značajev, zato pa mu ne manjka njegovega elegantnega sloga. Da, ima ga še bolj v oblasti nego oni.

Dumas père ljubi pikantnosti in je čestokrat lasciven, Ohnet nikoli. Ali osebe Aleksandra Dumasa so polne življenja; v osebah Ohnetovih ne pretaka se navadni življenski sok, one so nekam mrtve in

imajo le malo življenja. Vzete so na pol iz realnosti, na pol pa so figure à la chablone, kojim so vidi na prvi mah, da bi jih v istinitem življenju zaman iskali.

Jedno prednost pa ima Georges Ohnet pred drugimi novejšimi pisatelji, namreč to, da pozna žensko srce popolnoma, bodisi že v njegovi veličini, bodisi v njegovih slabostih, in ravno zato ne vemo, če ima kateri modernih pisateljev toliko čitateljev in čestilcev med ženskim spolom, kot ravno Georges Ohnet. Izvzeti bi bila morebiti edina Ouida. — Ohnetov roman „Fužinar“ doživel je v dveh, treh letih nad dvesto natisov in preložen je bil na vse moderne jezike. Ista usoda doletela je tudi druge njegove romane, kot „Grofica Sara“, „Lòm“ itd. — Z jedno besedo: veličina Ohnetova obstaja v tem, da se je znal o pravem času prikupiti ženskemu spolu.

Cetverodejanska drama „Fužinar“ ni drugega, nego dramatizovan roman istega imena. Povsem umevno je tedaj, da ima vse prednosti in vse napake svojega izvornika na sebi, samo da zadnjih še nekoliko več. Bistvo romana in drame je kaj različno: dejanje romana razvija se počasi, v poljubnem času, drama vršiti se mora pred našimi

očmi. V romanu ima pisatelj prilike dovolj, vplesti razne psihološke refleksije ter razjasniti nam raznovrstne, več ali manj neumljive duševne pojave. V drami je to težje. Dejanje drame vrši se pred našimi očmi, razmotrivanjem pisateljev tu ni prostora, vse dejanje in tudi razlaga raznih pojmov mora se zrealiti v dialogu. Umevno je tedaj samo po sebi, da nam razne nedoslednosti, razne neumljivosti, katerih v romanu niti ne opazimo, bodisi da jih je pisatelj tamkaj bolj ali manj dovršeno razložil, bodisi da nam jih je prikrlil, stopijo v drami toliko jasneje in živeje pred oči. Jasno je tedaj, da se iz dobre igre dá vselej napraviti tudi dober roman, ne pa tudi naobratno. In tako je tudi v pričujočem slučaju!

Dejanje drame „Fužinar“ je ob kratkem sledeče:

Marquise Claire de Beaulieu je že dalje časa zaročena s svojim stričnikom, vojvodo de Bligny, službujočim pri veleposlaništvu v Petrogradu. Le-ta pa jo zapusti, ko zvé, da je njena rodovina izgubila v nesrečnej pravdi vse svoje premoženje. V hazardnih igrah zaigral je vojvoda velikansko svoto in zato se zaroči z čestitljivo hčerko plebejca Moulinet-a, ki si je z veliko industrijo pridobil milijone.

dozdevati, da morda vsa stvar le ni prav dobra in da bi morda bolje bilo, da je ostal grof Taaffe. Odgovornost za neugodno premembo stvari pa skušajo izvršiti na Mladočehe in pa na krščanske socialiste, ker niso hoteli glasovati za izjemno stanje v Pragi, ter bi torej grof Taaffe za to v zbornici ne bil dobil večine. Nam se pač dozdeva, da je to le zavijanje stvari. Taaffe se je odločil za odstop še le, ko mu je grof Hohenwart odrekel pomoč gledé volilne reforme in ponudil roko liberalcem. Da je Taaffejeva vlada imela zagotovilo, da jo v volilni reformi podpira vsa konservativna stranka, bi se bila najbrž držala. Levičarji bi jej bili zares gledé deželno-brambovskega zakona delali nekoliko ovire, ali gotovo pa ni, da bi se bili upali vsi glasovati proti njej. Najbrž bi se jih bilo mnogo odtegnilo glasovanju in večina bi se bila dobila brez njih. Če koalicija ne prinese dobrega sadu, bode pač odgovornost za to morala nositi v prvi vrsti konservativna stranka, ker je iz strahu pred razširjenjem volilne pravice se zavezala z liberalci. Mladočehe zadeva le ta krivda, da sedaj v opoziciji s svojim neprevidnim postopanjem le utrjujejo stališče koaliciji.

Civilni zakon na Ogerskem. Nevarnost, da Ogerska dobi civilni zakon, je pač precej velika. Kakor se kaže, bode opozicija v zbornici v tej stvari podpirala vlado, da tako pokaže, da ves narod želi civilnega zakona. S tem se misli pritiskati na gosposko zbornico, da ne bi se upala se upirati mnenju dežele, kakor liberalci govoré in pišejo. V odseku se je pokazala lepa jedinstvo mej vlado in opozicijo. Treh odsekovih članov ni bilo v Budimpešti, ali ako bi kdo mislil, da miso za vladno predlogo, so poslali pismene izjave, da glasujejo zanjo. Takemu složnemu postopanju se ne čudimo, ker ogerska zbornica poslancev nima nobene konservativne ali katoliške stranke. Grof Apponyi sam, ki se je včasih delal dobrega katolika, se je izrekel že za civilni zakon. Dne 16. januarja bode velik ogerski katoliški shod. Od tega shoda je mnogo odvisno. Če se ga udeležé obilno iz vseh krajev Ogerske, da se tako pokaže, da prebivalstvo ni za vladno cerkveno politiko, je pač upati, da se gosposka zbornica vladi z vso silo upre, drugače je vsekako se bati liberalne zmage.

Ministerska kriza v Belgiji. Kakor revizija ustave, tako tudi volilni red dela velike težave v Belgiji. Vlada želi proporcionalno sistemo, za katero pa ni večina zbornice. Vsled tega je vlada že dala demisijo. Misli se pa vendar, da še ostane, ter se zbornična večina in vlada kako pobotata.

Nova italijanska vlada se nadeja, da pri vojaščini prišteje kacic 12 milijonov lir. Združile se bodo namreč vse častniške šole v jedno, odpravili dve podčastniški šoli, združile strelske šole, opustili okrajni vojaški magazini in pomanjšalo število častnikov pri oskrbništvu vojne. — Na Sicilijo nova vlada ne misli poslati nobenih novih čet več, nadejajoč se, da vplivni politiki pomirijo narod. Morda se pa Crispi moti, kajti s Sicilije prihajajo poročila o novih nemirih. Samo z lepimi besedami se nezadovoljnosti ne bodo dale odstraniti.

Claire zvé le-to novico iz lastnih ust svoje sopernice Athenaide. Da bi ne pokazala, kakó jej sega le-tá novica do srcá, zaroči se še takrat s fužinarjem Philippe Derblay-em, ki jo je že dolgo ljubil. Po poróki še-le vidi, koliko neumnost da je napravila, kajti Filipa ona ne ljubi. Scena mej obema v drugem dejanju je zares pretresljiva. V miru živita sicer, a brez ljubezni. Počasi pa pričenja Claire ljubiti svojega soproga, a on je hladen, mrzel: ne verjame jej, ker meni da še vedno ljubi vojevodo. Claire to boli in ko vidi, da se njena sopernica Athenaida laska njenemu soprogu, muči jo ljubosumje in pokaže jej vrata. Vojevoda pozove vsled tega fužinarja na dvoboj. Claire trepeče za svojega soproga, roti ga, ne boriti se, no zaman. Poleg gozda določijo sekundantje prostor. Vojevoda ustrelí, a zadene Claire, ki je bila prihitela in planila k svojemu soprogu. Philippe vidi sedaj, da ga Claire res ljubi. Zdravnik konstatuje, da je rana nenevarna. Dvoboj je končan, mej Filipom in Claire pa se pričenja novo, mirno, srečnejše življenje.

Tu je konec drami.

Najbolje dovršen je značaj Athenaiden in vojevodin, oni barona in baronice de Préfont, ter značaj

Slovstvo.

Knjige družbe sv. Mohorja.

(Dalje.)

4. Naše škodljive rastline v podobi in besedi; II. snopič. Opisal Martin Cilenšek, profesor na deželnem gimnaziju v Ptuj. Ko smo lani ocenjali I. snopič tega dela, povedali smo, v koliko so znanstvene in posebej naravoslovske knjige primerne Mohorjevim bralcem; tedaj smo tudi izrekli, kakšne naj bodo le-te, da bodo res ustrezale.

Ocenjajoč I. snopič — tako smelo trdimo — smo ocenili po večjem tudi že prihodnje mu bratce, ocenili celo delo. Ako poznamo jeden proizvod pisatelja-moža, poznamo celega pisatelja. Še lažje in zanesljivejše pa sklepamo iz jednega snopiča na celo delo moža, ki v pisateljevanju ni poskuševalec.

Ker smo torej o prvorojencu obširneje govorili in nečemo taistega ponavljati, zato rečemo o drugorojencu le to-le:

Pričujoči snopič nam podaja na 160 straneh okrog 110 rastlin, ki so ali morejo biti škodljive. Opisovanje podpira 78 slik in sličic; najbolj je pa oživlja slikanje nesreč, ki so se v raznih krajih prigodile po neprevidni rabi strupenih rastlin. Nad 100 takih prigradbe je v tem snopiču; te so prava sol v knjigi.

Veliko porabnega bodo našli priprosti bralci v knjigi; posebno zanimiva tvarina se pa nahaja koncem snopiča; tu govori g. pisatelj o bakterijah in poljudno popisuje po njih provzročene nalezljive bolezni. — Vendar nekaj stvari, ki večine Mohorjevih udov ne zanimajo, bilo bi se smelo v toliko krajše obdelati, v kolikor celota dopušča. To velja za oba dosedanja snopiča. Izkusili smo namreč, da se knjiga mnogo manje bere, kakor smo kot rastlinski prijatelji pričakovali.

Knjiga je tu pa tam malo prepodrobna. Reči moramo, da pod tem naslovom za naše ljudstvo nismo pričakovali tako obširnega dela, če tudi umevamo besedo „škodljiv“ v precej obširnem pomenu. Na tolikem prostoru — pričakovati nam je gotovo še kakih štirih snopičev — bi bil mogel podati gospod pisatelj malo da ne celo botaniko; na njeni podlagi bi bil potem z lahka na kratko in pregledno pokazal sploh strupene in škodljive, pa tudi slučajno škodljive rastline. Slučajno — pravimo — ker nekoliko se pač moramo ozirati na one, ki pravijo: „Bojimo se, da ne bi se našel kak priprost bralec, ki bi knjigi, katera prišteva krompir, bezeg, bukev škodljivim rastlinam, nazadnje niti ne verjel, da je strupena volčja jagoda ali katera druga njenih vrstnic. Tako bi utegnili knjiga v kakem slučaju provzročiti, kar najmanj namerava.“

Sicer nam je pa prav žal, da Mohorjevi udje ne pozdravljajo z večjim veseljem knjige, katero je rodila zgolj ljubezen do njih. Žal nam je, da vse vpitje o napredku nič ne pomaga. Ko bi vpitje imelo kaj vspeha, bil bi zadnja leta naš mili narod gotovo toliko napredoval, da bi našla pričujoča knjiga večje število zvestih bralcev in odvrnila marsikako nesrečo od njega. Res škoda, da samo dela prinašajo sad! Tudi pričujoče delo pridnega našega g. pisatelja — tako upamo — bode, če tudi ne naenkrat, vendar vsaj počasi pospešilo narodni napredek! Kot prvenka na botaničnem polju se mora

knjiga še boriti z raznimi težkočami. Sama še ni našla gladke poti — naslednicam pa pripravlja prijaznejšega pozdrava.

Gospod profesor si bo torej pridobil tudi s tem delom velikih zaslug za naš narod. Ponavljajoč mu lani izrečeno priznanje, le želimo, da bi imeli Slovenci več takih pisateljev.

Cerkveni letopis.

Smrt in pogreb + Fr. Krevsa, kapelana v Dolu.

V soboto 16. decembra smo položili k poslednjemu počitku blagega nepozabnega g. Frančiška Krevsa. Rojen je bil 13. novembra 1868 v Biški vasi pri Mirni Peči. Latinske šole je dovršil v Novem Mestu in letos v Ljubljani bogoslovje. Bil je miren, blag in marljiv mladenič. Zato se je takoj vsakemu prikupil, s katerim je občeval. Zlasti se je to pokazalo v Dolu, kjer je komaj dobre tri mesece služboval; kajti ljubili so ga vsi zaradi njegovega pohlevnega in poljudnega vedenja. V Dol je sicer zelo slaboten prišel v službo, vendar se je kmalu toliko pozdravil, da je lahko, z veseljem, veliko gorečnostjo in natančnostjo spolnoval svoje dolžnosti; upal je že, da je prestal hudo bolezen. Kar se mu ista pred 14 dnevi ponovi in ga, komaj razvelelo cvetko, utrga koščena roka roka nam vsem nepričakovano.

Kako lepo se je on pripravil na smrt, kako skrbno je vredil vsako najmanjšo reč, kako udano in zaupno je on, v cvetju življenja, še le 25 let star, izdihnil svojo lepo dušo, je ganilo vse, zlasti še mene, ki sem bil slučajno navzoč pri njegovi smrti. Ginljivo pobožno je prejel sv. zakramente za umirajočee, kar ga je vidno potolažilo in pomirilo. Želel je samo, videti še svojo mater, ki je vdova in daleč doma. Tudi ta želja se mu je spopolnila. Prišla je drugi dan z njegovim bratom in je bila z njim še 3 ure skupaj.

K pogrebu v soboto zjutraj ob 9. uri se je zbralo deset čč. gg. sosednih duhovnov in šest bogoslovcev, kateri so mu ganljivo zapeli v slovo pred kapelanjico, v cerkvi in pri grobu. Pokopaval je preč. g. dekan moravški, Tomaž Kajdič, ki je v prekrasnem govoru tolažil najprej silno potrto mater druzega pokojnega, potem duhovnike in vse dolske župljane. Ljudstva se je zelo obilno udeležilo pogreba in je bilo vidno ginjeno. Solarji so šli pod nadzorstvom gg. učiteljev v sprevedu za prerano umrlim katehetom; tudi požarna bramba se je polnoštevilno udeležila žalostnega spreveda ter je skrbela za red zlasti v cerkvi, kjer je bila silna gnuječa.

V imenu druzega pokojnega matere izrekam vsem, ki so bili prisotni pri pogrebu in skazali zadnjo čast nepozabnemu pokojnemu pristrčno zahvalo, zlasti preč. g. dekanu za ves trud in za prelep in tolažljiv nagovor, čč. gg. sosednim duhovnom, gospodom pevcem za milo petje, nadalje šolskemu oboju in požarni brambi, ki so spremili predrazega rajnega k poslednjemu počitku in ga vsem, zlasti sošolcem, priporočam v spomin in pobožno molitev.

Predragi pokojnik, počivaj v miru in večna luč naj ti sveti!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. decembra.

(Zaroka v cesarski hiši.) Dne 17. t. m. [sta se v Pulju zaročila nadvojvodinja Karolina in princ Avgust Koburški. Nadvojvodinja je hči pok. nadvojvode Karola Salvatorja in je rojena dne 5. sept. 1869. Princ Avgust Koburški je stričnik kneza Ferdinanda bolgarskega.

(Zlati križec s krono za zasluge) je dobila od presvetlega cesarja zaslužna prednica hčera božje ljubezni, Fr. Lechner. Kongregacija, ki jo je ona ustanovila in v kateri je tudi več Slovencev, je zelo razširjena in deluje jako dobro za ženske posle brez službe in za vzgojo. Posebno lepih uspehov ima na Dunaju in v Bosni.

(Nesreča na železnici.) Iz Dobropolj: V ponedeljek dopoldne je na tukajšem kolodvoru tovorni vlak s svojim pishanjem in brucajem splasil dva konja nekega posestnika iz Lašče, ko je ondi žaganice skladal. Gospodar hotel ju je s silo udržati, a ona dva močnejša podrla sta ga na tla, dirjala sta čez njega z vozom vred naravnost naprej po železnični progi proti Laščam. Od tam jo je pa ravno sopihal poštni vlak. Strojevodja naglo pridrži vlak.

notarja Bachelina. Samo Athenaida in Bachelin, ter baron in baronica ostanejo v celi drami isti. Pri Clairi pa je Ohnet nekoliko preveč žrtvoval njeno notranjost zunanosti, pri Filipu pa naobratno. Sploh je Claire skoro tako spremenljiva in nestanovitna, kakor vreme, dasi to ni dosti motivirano in razloženo. Octave je neka čudna prikazen, nekaj aristokratski demokrat izza konca preteklega veka. Tudi njegove zares plemenite požrtvovalnosti ni moči lahko umeti. Tudi značaj milijonarja Monlinet-a je v zadnjih dveh dejanjih povsem drugačen, nego v prvih dveh.

Dasitudi ima tedaj poleg navedenega „Fužinar“ več nego dovolj dramatiških nedostatkov, prištevati ga moramo vendar najboljšim igram, kar se jih je uprizorilo v tekoči sezoni, že zaradi tega, ker nam podaja — kot n. pr. tudi „Dama s kamelijami“ — obilico zares dramatiških prizorov, in ker ni niti najmanj dolgočasna, a tudi ne najmanj lascivna, kar pa se n. pr. o „La dame aux camélias“ (sevéda le indirektno) ali pa vzlasti o „Madame Mongodin“ nikakor ne more trditi. Z uprizoritvijo „Fužinarja“ ustreglo se je goreči želji, katero je že dolgo gojilo slovensko ženstvo.

Med tem se oba konja od voza odtrgata; jeden beži dalje po gozdu, kjer so ga potem dobili vrhu hriba nad Laškami še dobro ohranjenega; drugi pa se je obrnil naravnost po poti proti vasi Videm. Ondi se je v svojem dirjanju zaletel v Berdavsovo hišo tako, da je okno razbil. Potolkel se je precej na nogah in glav. Dobro je bilo pri tem, da ni bilo več ne sreče, da se gospodar ni hudo poškodoval.

(Odlikovanje.) Cesar je podelil upravniku premoženja metropolitanske cerkve sv. Štefana na Dunaju, gosp. Flor. Hostniku, našemu rojaku, naslov cesarskega svetnika.

(Iz učiteljstva.) Dosedanji mestni učitelj gosp. Francišek Pavlin je vsled bolehanja začasno umirovljen. — To stalno učiteljsko mesto je sedaj razpisano in so prošnje, opremljene s predpisanimi listinami, vložiti do dne 20. januarja 1894. leta pri c. kr. mestnem šolskem svetu v Ljubljani.

(Slovenske šole.) Iz Trsta se nam poroča: Izpraševanja slovenskih starišev, ki so podpisali prošnjo za slovensko šolo v mestu, napredujejo ter se ima že več nego zahtevano število otrok ugodnih za šolo. Malomarnost nekaterih podpisateljev te prošnje ovira delo tudi tukaj z jedne strani, z druge strani pa greni slovensko srce, da nekateri celo preklečujejo svoje lastne podpise natej prošnji! Jeden takšnih preklicateljev je tudi — sluga „Delavskega podpornega društva“, Iv. Pertot, vpokojeni žandarm! Slovenci ga hranijo, mu dajo kruh — on pa jih kamenjuje! Zalostno!

(Plesi v adventu.) Iz Trsta: Katoliška cerkev prepoveduje v adventu veselice in plesne. — V „Delalskem podpornem društvu“ pa v adventu v društvenih prostorih ob nedeljah in praznikih plesne vaje vzdržujejo; ali bi ne zadostoval pustni čas? Pravi katoličani tega ne bi smeli dovoljevati. — Da se nas ne bo sumnjičilo, da hočemo jahati le na „Del. podp. društvu“ — moramo z obžalovanjem konstatovati, da se to dogaja tudi v „Brainem in podpornem društvu“. Sicer se pa zaradi poslednjega ne čudimo, ker so mu upravitelji priprosti delavci, temveč pa smatramo odgovornimi za ta nedostatek upravitelje „Delavskega podpornega društva“ katerim je na čelu — katoliški duhovnik! Hic Rhodus, hic salta!

(Slovenski napisi.) Iz Trsta: Poslednja „Edinost“ (št. 100) se peča tudi z ljubljanskimi javnimi napisi ter ob enem opravičuje politično društvo „Edinost“ z ozirom na dvojezične napise v Trstu. Spominjamo se pa, da je „Edinost“ zahtevala tudi slovenske napise na novem državnem poslopu za c. kr. pošto in financo ter ob enem rotila k vzajemnemu postopanju v tem oziru vse slovenske in hrvatske državne poslance — in tudi vsa slovenska politična društva. Ustregla bi torej „Edinost“ radovednežem, ako bi v prihodnji številki pojasnila, kaj da je tudi v tem oziru storilo politično društvo „Edinost“. Menda mu vsaj ni zginil pogum, da kot iniciator prične delo doslednosti?

(Pravoslavni triumfi.) Iz Trsta: Dobro informirani „Slov. Narod“ prinesel je dne 11. t. m. vest, da so zopet tri osebe pristopile k pravoslavju. To je za tiste, ki vidijo v namišljeni latinizaciji — najgorjo pošast, pravi triumf! Dokler pa bode katoliška cerkev zgubljala tako zavedne sinove, kakoršni so ti, ki so dosedaj prestopili, — nismo mu na tem triumu zavidni, kajti te zavedne slovenske sinove majorizirajo v tej družbi nezavedne ženske (5) in njih otroci (5), ki gotovo niso znali, kaj da delajo. Za trdno se nadajamo, da bo prišel zopet čas, ko se povrnejo k materi cerkvi!

(Visoka starost.) V Osijeku je 14. t. m. umrla Barbara Schiesl, katera je bila rojena l. 1777, torej je imela 116 let. V zadnjih letih je uživala samo kavo.

(Premajhno število duhovnikov na Češkem.) V znanem dunajskem časopisu „Politische Fragmente“ se pritožuje češki duhovnik, da verski indiferentizem mej prebivalstvom močno narašča vsled tega, ker je premalo duhovnih pastirjev. Število prebivalstva se je pomnožilo, za pomnoženje cerkev in duhovščine se pa ni poskrbelo. Število šol in učiteljev se je pač močno pomnožilo, ali za pomnoženje duhovnih pastirjev se pa odločujoči faktorji ne brigajo. V njegovi fari je pred petdesetimi leti bila jedna šola s 50 učenci, sedaj je pa pet šol z devetimi razredi, 460 učenci, 9 učitelji in štirimi obrtnimi učiteljicami. Duhovni pastir je pa vedno še le jeden, kakor je bil pred petdesetimi leti. Naravno je, da on ne more po vseh teh novih šolah v raznih selih poučevati verouka, ker ima posle še z duhovnim pastirstvom. Ko ga svetni učitelji poučujejo, pa seveda ni vse v redu, če tudi morda veri niso nasprotni. Ljudje tudi ne hodijo redno v cerkev ob nedeljah, ker je za vse tudi premajhna. Ob večjih praznikih pač vsi pridejo, ali jih mora veliko zunaj ostati, in mej službo božjo posedajo po gostilnicah. Pisec pripoveduje, kaj je že vse storil, da se tem nedostatkom odpomore, ali njegov trud je bil zaman.

(Gališka deželna razstava) vrlo napreduje. Te dni je bilo več velikih tovarnarjev in obrtnikov z Nemškega. Vsi so jednoglasno priznavali, da niso toliko pričakovali, kar so že sedaj videli na mestu razstave. Sami so priznavali, da je razstava na-nje „vplivala veličastno“.

(Razdelitev škofije.) Za Poljake v Šleziji se napoveduje jako vesela novica. Tešinski okraj se ima odločiti od vratislavske škofije in priklopiti krakovski. O tem važnem vprašanju, ki mu je naša in nemška vlada menda že pritrdila, se dogovarjata zlasti kardinal Dunajevski in dr. Kopp.

(Židova odločnost.) Podhajsko graščino v Galičiji je kupil spomladi od krakovske zavarovalne družbe žid deželni poslanec dr. Adam Čiževič. Takoj je odstranil vse katoliške služabnike, tudi take, ki so bili po 50 let v službi; vse gozdarje katoliške je odgnal in nastavljal same žide. A da bi še trdneje sestavil židovsko posest, je razdelil svojo graščino in dva dela prodal židoma Šafu in Horovicu za 580 000 gld. Kakor se sedaj kaže, se židom ni bati, da bi se kedaj kristijanjanje naučili od njih odločnosti.

(Statistika deželne norišnice na Studencu.) Koncem leta 1891 je ostalo v zavodu, v katerem je prostora za 235 postelj, 222 umobolnih in sicer 109 moških in 113 ženskih. Med letom 1892 se je vsprejelo 74 moških in 71 ženskih. Odpuščenih pa je bilo 127 oseb, tako da je koncem leta v zavodu ostalo 240 bolnikov. Med bolniki so bili: 4 vojaki, 2 zdravnik, 4 uradniki, 5 učiteljev, 3 tehnik, 29 trgovcev in obrtnikov, 37 posestnikov, 49 kočarjev, 144 delavcev in dninarjev.

Društva.

(Vabilo na sedemintrideseti občni zbor narodne čitalnice ljubljanske) v torek, dne 26. decembra t. l., ob 11. uri dopoldne v društvenih prostorih. — Dnevni red: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo revizorjev. 5. Volitev dveh revizorjev za prihodnje leto. 6. Vo-

litev predsednika in 10 odbornikov (§ 10. društvenih pravil). 7. Posamezni predlogi in nasveti. — V Ljubljani, dne 18. decembra 1893. — K mnogobrojni udeležbi vabi najprijaznejše ODBOR.

(Nova kmetijska podružnica) se je ustanovila v nedeljo 17. t. m. na Dovjem. Za predsednika je izvoljen župan g. Jakob Janša, za tajnika Janez Janša; za odbornike: Brence Janez, Peternel Peter, vsi na Dovjem; dalje Janša Janez iz Mojstrane in Razinger Miha iz Podkorena. Nova podružnica šteje že nad dvajset udov iz Dovjega, Mojstrane, Kranjske gore in Bele peči. Bog blagoslovi njeno delovanje!

Spominjajte se

„katoliškega sklada“
ob raznih prilikah!

Telegrami.

Dunaj, 20. decembra. Predvčeraj zvečer se je izvršil dinamični napad na odvetnika Wolfa v Rakonici. Hiša je skoro popolnoma razrušena. Poškodovan ni bil nikdo. Napad se pripisuje socijalistom. Storile so se obširne varnostne naredbe. Nadalje se poroča avtentično, da je po noči dne 17. t. m. bilo ukradenih 32½ kilograma dinamita in potem se je drugi dan izvršil atentat. Kakor se kaže, je nekdo s trotuara vrgel patrono v vežo. Pzapisana je nagrada 500 gld. za poizvedbo zločinca. Mestna straža se je pomnožila. Več hišnih preiskav je bilo brez vspeha.

Palj, 19. decembra. Pri današnjem obedu v mornarski kazini je napil nadvojvoda Franc Ferdinand cesarju, vrli vojni mornarici in njenemu poveljniku baronu Sternecku in naglašal, da je on s ponosom na svojem potovanju razvijal avstrijsko zastavo na najdaljnjih morjih; videl je, da so jo povsod pozdravljali s spoštovanjem in simpatijami. Omenjeno potovanje se je bilo jako posrečilo.

Madrid, 19. decembra. Pismo maročanskega sultana, došlo španjski kraljici, obeta zadoščenje. Včeraj so Maročani zopet prišli ne španjsko ozemlje, ali so jih s streljanjem iz utrdb zavrtili.

Rio de Janeiro, 19. decembra. Predsednik je odložil volitve za zbornico do meseca maja.

Zdrav želoдец in redno čiščenje ohranjuje raba premovane želođone tinkture lekarja Piccolija v Ljubljani. Ne more se dovolj priporočati zaradi racionalne sestave in prekusenega zdravilnega vpliva. Steklenica 10 kr. 584 5 10-1

Umrli so:

19. decembra. Karolina Remžgar, kleparjeva hči, 18 let, Florjanske ulice 17, brochitis acuta. — Franc Cerar, delavčev sin, 11 let, Hradskega vas 25, srčna hiba.

Zahvala.

630 1

Tolažeče vsestransko sočutje izraževano o dolgotrajni mučni bolezni in o smrti predrage mi in nepozabne soproge in dobre matere, gospé

Ivane Rus roj. Švigelj

nalaga mi dolžnost zahvaliti se iskreno vsem, kateri so nas tolažili v tem tugopolnem času.

Prisrčna zahvala osobito prečast. duhovščini, gg. pevcem za ganljivo petje pred hišo, v cerkvi in na pokopališču, darovateljem lepih vencev in vsem mnogobrojnim spremljevalcem pogreba.

V Ribnici, dne 20. decembra 1893.

Ivan Rus.

Odvetnik

dr. Fran Golf

naznanja, da je odprl

odvetniško pisarno

v Kočevji.

628 1

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. a. jut.	741.9	0.0	brezv.	oblačno	0.00
19. 2. a. pop.	740.3	1.6	sl. zap.	"	"
9. a. zveč.	739.1	0.4	"	"	"

Srednja temperatura 0.7°, za 2.6° nad normalom

Za osnovo glavnice posebno pripravna 4% kronska zastavna pisma avstrijske osrednje zemlj. kreditne banke

pripoznanja postavno kot sirotinskovarna in jamčevine
zmožna. Ista so zavarovana po pravilih s hipotekarnimi
terjatvami in vrhu tega je porok za nje akcijska glav-
nica štirih milijonov goldinarjev.
Obresti teh zastavnih pisem so brez davkov.
Ta zastavna pisma prodajamo brez upravnine po uradnem
borznem kurzu. 618 (2-2)
Wechselstuben-Actien-Gesellschaft
WIEN, MERCUR, Wollzeile 10. Maria-
hilfstr. 74 B.

Lekarna Trnkóczy-ja

zraven rotovža v Ljubljani

prodaja in vsak dan s prvo pošto razpošilja

Marijacejske kap- ljice za želodec

zdavno preverjeno in
znano zdravilo s čvr-
stnim in krepilnim
vplivom pri motenem
prebavljenju, pri
krču v želodcu in
zabasanju.

1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld.,
5 tucatov samo 8 gld. 202 33

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Mej dobrimi stvarmi najboljše

604 3-3 je

kranjski liker iz planinskih zelišč

J. Klauer-ja
v Ljubljani.

Isti je nedosežen glede dobrote
in blagodejno upliva na prebavne
organe.

Glasom analize sodnega kemika gosp. profesorja
B. Knapitsch-a je ta kranjski liker iz planinskih zelišč
popolnoma čist in brez vseh zdravju škodljivih tvarin.

Za božične praznike

priporočam sl. občinstvu in prečast. duhovščini

vsakovrstne okusne povitice.

Vsprejemam tudi naročila nanje, istotako na štruklje in sploh na pe-
civo, ki je običajno ob božičnih praznikih.

V moji pekarski prodajalnici na Starem trgu št. 21 narezuje
se in oddaja vsakovrstna povitica v poljubnih kosih.

Dobiva se tudi vsakovrsten vselej svež in okusen kruh na vago.

Opozorjam ob enem na svojo novootvorjeno in izvrstno založeno

sladčičarnico

ter se priporočam v naročila o slovesnih prilikah, n. pr. primocijah, imen-
dnevih, krstih, porokah itd. itd. Postregel bodem vselej s svežim okusnim
pecivom ter pošteno, zmerno ceno.

Z odličnim spoštovanjem

629 3-1

JAKOB ZALAZNIK

pekovski in sladčičarski mojster

v Ljubljani, Stari trg 21.

Za Božič

priporoča

619 2-2

mične novosti

v kravatih ovratnikih ma-
šetih, rokovicah, pajčola-
nih, šalih, predpasnikih
žepnih robcih, dežnikih in
strmanega (birkanega) blaga

po najnižjih cenah

Alojzij Persché, Stolni trg 22,
poleg rotovža.

!Darila za božične praznike!

po prav nizkih cenah.

Priporočam vsake vrste 613 6 3
žepne ure, stenske ure in
prav lepe ure z nihalom,
nove vrste verižice, uhane,
prstane, zapestnice

in vse, kar v to stroko spada.

Pa še nekaj novega!

Slučajno sem v Švici ve-
liko urarskega blaga kupil, ter ga
hočem tudi po ceni razprodati.

Za prav obilen poset se priporoča

Fran Čuden, preje Slonove ulice,
zdaj Glavni trg št. 25.

Preselitev trgovine v Kamniku.

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu javljam, da sem
se preselil

v svojo las.no hišo tik farne cerkve št. 15 v Kamniku,
v predmestji na Šutni

in bodem tu otvoril na novega leta dan

prodajalnico špecerijskega blaga

in kupčijo z vinom in žganjem.

Priporočam se prav uljudno v obilo nakupovanje, zagotavljajoč
uljudno postrežbo s svežim in dobrim blagom po možno nizki ceni.

Velepoštovanjem

Anton Svetic,
trgovec.

627 3-1

Dunajska borza.

Dné 20. decembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld. 35 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	97 " 20 "
Zlata renta 4%, davka prosta	118 " 25 "
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	96 " 60 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1003 " — "
Kreditne akcije, 180 gld.	342 " 75 "
London, 10 funtov strl.	124 " 80 "
Napoleonador (20 fr.)	9 " 94 "
Cesarski cekini	5 " 95 "
Nemških mark 100	61 " 30 "

Dné 19. decembra.

Ogerska zlata renta 4%	116 gld. 45 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94 " — "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	145 " — "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	161 " — "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	194 " 50 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 " 30 "
4% kranjsko deželno posojilo	97 " 60 "
Kreditne srečke, 100 gld.	197 " 50 "
St. Genois srečke, 40 gld.	69 " 25 "

4% srečke dunajske parobrodne družbe	138 gld. — kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	19 " — "
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 " 25 "
Salmove srečke, 40 gld.	71 " — "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	48 " — "
Ljubljanske srečke	25 " 50 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152 " — "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2915 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	107 " 75 "
Papirnih rubeljev 100	132 " — "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri izrebanju, pri izrebanju
najmanjšega dobitku.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasniti v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.